

szekető ösvényül szolgált a két város közt. A hatalmas felszél okozta leginkább, hogy olly hamar bucsut von a jég, mely egyébiránt a rögtön beállott majd egészen tavaszi idő mellett ugy sem sokáig tarthatna volna magát fen. A jég elindultakor azonnal számos ember tódult a budapesti partokra, kik élénk örömkifejezéssel nézték a kártékony jég illy békés tova takarodását. A jég közt több dereglye, halászbárka s két nagyobb hajó és egy malom uszott, mellyek alkalmasint befagytak valahol s most indulásra kényszerültek a roppant erejű jégtáblákkal. 22ken délután minden összeköttetés félbenszakadt fővárosink közt a jégtorlások miatt s 23kán sem volt az veszélytelenül eszközölhető, mert a rendkívüli szél olly nagy hullámokat hánytorgatott a Dunán, hogy a hajósok alig küzdhetek meg a magosra duzzadt folyam habjaival. — LISZT hazánkfa jan. 16kán este adá hangversenyét Győr falai közt. A püspöki palotában Wurda Károly kanonok legszivesb megelőző vendégszeretettel fogadta a nagy művészt, ki másnap korán reggel Pozsonyba utazék, Eszterházy Kázmér gr. kíséretében. A pozsonyiak szerencsések lesznek tehát LISZT csodaművészetét újra bámulhatni. Kár volt Dunapartnyak vagy bármi alakosnak azon kaján otromba tréfával a pestiek ellen elménczkedni, miszerint régi török ostromgyuval állítá Pozsony lakosi által megtiszteltetendőnek a nagy művészt. LISZT sokkal magosb helyen áll nemcsak a magyar, hanem az egész európai közvéleményben, mintsem illyesek miatt szánakozó mosoly nál egyébre tudna fakadni. Győri tisztelői hangverseny után 60 arannyal kedveskedtek nagy művésznöknek, pompás himzetű drága erszénykében, mellyet egy győri szép keblű hölgy készíte. Az erszény egyik oldalán Győr címere, másikon pedig e' szók láthatók: „Győri emlény, 1840.“ A' jövedelem egy része három közhasznú intézetnek juttatásul. — A' büvész Döbler, ki Bécsét elhagyván, most Pozsonyban legnagyobb sikerrel üzi szemfényvesztését s a legjózanabb és legéleseb elméket is eltántorítja, innen Pestre szándékozik, s monda szerint magyar színpadunkon adandja mutatványit nemzetiség s nyelvünk terjesztésé. Vásár alatt hihetőleg azokat bódében folytatandó. — Mult év 2ik felében 23 orvostanárságot nyert hazánkfaik közül hatan irak beiktatási értekezéseket nemzeti nyelven: 1) Grünwald Pál: „A' győgy-szertári vizsgálatokról.“ 2) Szemián Pál: „Az öngyilkolás orvosi tekintetben.“ 3) Tarsóczky Máté hités ügyvéd: „Az öszporhonikról.“ 4) Rósa Ferencz: „A' hajapolásról.“ 5) Csizsár Sámuel: „A' pokolvarróról.“ — Külföldi német lapokban szinte divattá látszik válni az öszsze vissza beszélés hazánkról s különösen a budapesti életéről s társas viszonyokról; igen sajnós mindazáltal, hogy sok magyar név vagy szó legundokabban van elferdítve. Hazánkról megjelent angol munkákban, minők Pageté, Heringé st. ef., nem találhatni tizedrészen is annyi hibát a magyar szavak írásában, mint lipesei, drezdai, hamburgi s egyéb német lapokban. — „Az Angol királynő“ vendégfogadó bérlője Viktória angol királynő összekelése napján, hír szerint, igen pompás estélyt szándékozik adni; melly egyszersmind alkalmul szolgáland a fővárosunkban tartózkodó angoloknak hű érzelmeik kifejezésére szeretett fiatal királynőjök iránt. — A' téfi debreczeni vásárnak vége; nagy kereskedésre árusink középszerűnél alig mondhatják kedvezőbbnek sikerét; egyes részletiben mindazáltal nem igen panaszkodhatni ellene. Hóni termék igen esekély mennyiségű volt a vásártéren, s főleg hamuzsír, mész és viasz. Nyulbőr kitünőleg jól kelt, s a dohány is meglehetősen javult árban. — Magyar színpadunkon f. hó 18kán először adaték „Cillej Fridrik“ eredeti dráma 3 felvonásban Szigligetitől; a' szép számu közönség tetszéssel fogadta Szigligeti e' haladástannusító új művét s többszöri zajos kihívással tisztel meg őt; 19kén „Arany király“, madarász és uszkárnyiró; 20kén „Kean“; 21én „Norma“; 22én „Pajkos pesti jurista“; 23kán „30 év egy játékos életéből“; 24kén „Tékozló“ tündér regé 3 szak.; színházunk némi fölségelésre hazánk több részeiben sorshuzással összekapcsolat tánevizigalmat szándékozik telen tartani.

A' honi szobrászat ügyében 1840dik január 12kén t. n. Pest megye tanácskozási nagyobb termében Simoncsics János másod-alispán mint ideigleni elnök előülte alatt m. évi october hónapban összeállott társaság legelső nagygyűlését tartván, mindenk előtt magát alakultnak nyilatkoztatá. ezután hosszas vita után elhatározá: hogy ez által leginkább azon körülményt tekintve, miszerint a' felszólítás azokhoz, kiket a' társaság czélainak előmozdítására az aláírási iv közlése mellett meghítt volt, csak most, vagy talán még ez ideig mind el sem is juthatván, azok a' felszólítás eredménye felől tudósításaikat meg nem küldheték, csupán elnököt, jegyzőt és pénztárnokot válaszon. Minek következtében a' jelen volt 58. részvényes tag titkos szavazattal elnökké Fáy András. pénztárnokká Ilkey Sándor tbirót, jegyzővé Nyáry Pál pest megyei főjegyzőt választván, az igazgató választottságnak szinte titkos szavazat általi kinevezendését folyó évi martius 15dikén délelőtti 9 órakor ugyan e' helyen tartandó nagygyűlésig elhalasztá. Ugyanezen martius 15diké közgyűlésen fogván végkép elhatározatni a' szándékba vett emlékszóbornak mind felállítási helye, mind alakja, az eddigi magokat adakozásaikkal aláírandók megjelenésre felszólíttatni rendeltettek, azon nyilvános kijelentéssel, hogy a' jelenlevők fognak határozni s megbízásoknak hely nem adatik. Egyébiránt nem kételkedvén a' társaság, hogy a' czélba vett emlékszóbor felállításával a' honi művészetnek, s a' nagy király hamvainak hozandó önkintes áldozat honunk lelkes fiaival s hőkeblű leányinál olly tárt szívekre találand, minek, illy rövid idő alatt is, már többben utánzásra méltó példait adák, a' már felszólíttatottakon kívül a' következőket u. m. báró Mészáros Johanna özvegy gr. Teleky Lászlóné, gr. Seilern Kreszcenczia gr. Széchenyi Istvánné, gr. Berényi Erzsébet b. Orczy Györgyné, gr. Keglevich Éva Semseyne, báró Hellenbach Zuzanna

gr. Steinleinné, báró Kemény Simonné, gr. Bethlen Leopoldné, Géczy Palásthy Sarolta, Szepessy ö. Mária, Szűcs-László Jozefa, Rácz özv. Gorove Mária, Orczy-Berényi Erzsébet grófnő, Geymüller-Vay Katalin barónő, Bartakövi özv. Majthényi Marianna esill. ker. dáma, Justh-Brunsvik Szidónia grófnő, Beniczky özv. Majthényi Mária, Dercesényi Pál báró, Dercesényi János báró k. u. kam.ref., nemkülönbén báró Kemény Dienes és Nádasdy Ferencz gr. ö méltóságokat, úgyszinté Goszdu Emanuel ügyvéd, Zsivora György ügyvéd, Kappel Fridrik, Fagygyas Pál th. Genesy Farkas th. Vér Farkas th. Bornemisza János th. Kiss Károly th., Ugron István th., Torma József th., gr. Toldalagi Ferencz, Regius József th., Eszterházy Pál herceg N. K., Helmezy Mihály m. t. t. p., Konkolyi Thege László th., Mária, Hajnik Pál u., Külkey Henrik u., Sárossy Gyula, Skeller János losonczy professor, Havas József th., Szatthmáry József th., Szikszay György th., Drevenyak Ferencz th., Platthy Zsigmond th., báró Puteani József, Lovassy Ferencz és Vissy Kristóf th. urakat a' felszólítási és aláírási iv közlése mellett megkérétni rendelte: hogy aláírókat gyűjteni s mind a' most megkértek, mind általában azok, kiknél aláírási ívek vannak, a' közelebbi nagygyűlésig az iveciken aláírtak neveit hírlapokban közretétel végett az elnökhöz, az addig beszédendett summákat pedig biztos alkalommal a' pénztárnokhoz küldeni sziveskednének. Végezetre hogy ezen ügy annál nagyobb hatásu legyen, minél többek nézeteivel hozathatik összehangzásba: a' társaság ezennel felszólít mindent, kit e' szöbáhozott tárgy érdekel: hogy a' felállítandó emlékszóbornak mind helye, mind alakja iránt dolog nagyobb kifejtési szempontból is szükséges és minden esetre tekintetbe veendő véleményét a' társaság elnökéhez írásban megküldeni sziveskednék. N y á r y Pál m. k. egyesü efi jegyző.

Eperjes: A' jan. 14ki közgyűlésen szöbnyegre került több országos érdekű tárgy közzül az ujoncz-ajánlason kívül következők kiemeltetendők: für Ns Pest vmegye, keblében a' honi szobrászat s annak egyedüli képviselője Ferencz István pártolására egy jeles műbarátokból összeállott társaság alakultat jelentvén, s hajdani dicső királyunk HUNYADY MÁTYÁS szobrára teendő hazafiai ajánlások iránt e' megyének RReit is megkeresvén, valamint arrais felszólítván, hogy az említett művészt a' nemzeti museum képező művészeti osztályának országosan meghatározandó tiszteletdíj mellett elnökévé ajánlani sziveskednének: midőn a' megkereső ns megyének e' barátságos tudósítása örvendetes tudomásul vétetett, azon buzgalom következtében, mellyel e' megye RRdei a' honi művészet minél szerencsésb elővitelét szívekből ohajtják, Ferencz Istvánnak az érdeklött tisztségre leendő kinevezetését követek által lelkes méltánlyattal pártoltatni, az aláíratást pedig a' jegyzői hivatal buzgó igyekezetére bízatni határozták, mi még a' jelen volt RR. által megkezdétnév, azok a' kérdéses czélra kitünő készséggel s már eddig is szép számmal adakoztak. 2-szor: Hosszas és fontos vitákra nyújtott alkalmat ns Pozsony megyének Sáros RRdeit a' Duna balpartján készitendő vasutvonal pártolására felszólító körlevele, mire nézve, világos levén a' mult országgyűlésen hozott 25dik törv. cz., miután az országosan megállapított vonalokra vállalkozás mindenkinek teljes szabadságában áll, következőleg egyiknek a' másik feletti külön egymást megszorító pártoltatása, a' vállalat tökéletes létesítéséről nyújtandó elégséges biztosíték nélkül bárkinek is engedendő előleges kedvezmények az idézett világos törvény szellemével, s az az által behozott rendszerrel homlokegyenest ellenkeznek, de egyébiránt is az illy tözszerű pártokodásokba becsátkozás a' nemzet méltóságával teljességgel össze nem férhetne: a' követ urak oda utasítottak, hogy az előadottaknál fogva ne is mervén a' pártolási kérdéshez szavazatjokkal járulni, küldöik ezen világos akaratát mindenkör kijelenteni s országos pártoltatását bárkinek is, törvény elleninek nyilvánítani szoros kötelességül ismerjék. 3or A' jobbágyok örökölését tárgyazó törvényjavaslat végreugy, mint ez a' kerületi ülésekben megváltoztatott, egészen az 5dik szakaszig helyben hagyatván, a' lyányagnak a' fiággal tervezett közös örökölését illetőleg e' megyei RRdek a' telekállományi örökölést az adóalapnak kellő biztosítása tekintetéből egyedül a' fiágra szoritandóak vélték, magában értetvén, hogy a' fiág magvaszakadtával a' hármaskönyv' 29ik czime értelméhez képest ebben a' lyányok is örökülhessenek: az értekből bevett öszveggel a' lyány a' fiággal egyenlőn osztozzék. S. —

Löcsén jan. 18kán: Korotnok Ignác, kir. tanácsos, és Szepes megye egykori másod-alispánja, e' napokban jobb életre szenderült. Hivatalos kötelességeinek lélekisméretes és fáradhatlan teljesítése, buzgó vallásossága és részrehajlatlan igazság szeretete, sokáig fogják tiszteletben tartatni emlékezetét. Vele a' Korotnok nemzetség utolsó ivadéka sirba szállott. F.

Szombathely, jan. 7ke óta közgyűlésünk tartatik, mellynek tárgya főleg utasítás-adás volt. A' szöbnyegre került tárgyak között kitünőleg a' tisztújítási rendszer foglalt el a' szónokok figyelmét. A' vitások következményi ezek: Minden tisztviselő szabadon választassék, a' szolgált tisztviselők, ha kívánják és ellenök törvényes kifogás nincs, okvetetlen jelöltessenek ki új választásra. — A' főispán, az ugynevezett conferentián, — melly táblabírák s minden helység megbízottáiból álland, javasoltattakból legalább kettőt kijelölni tartozzék, a' két alispán minden esetre szavazással választassék, tisztügyeszi, számvevői és biztosi hivatalokra nemtelenek is választassanak; ki szavazatát eladja, annak jogától örökre fosztassék meg; ki azt pénzen vásárol, ki ne jelöltessék hivatalra, vagy ha már elválasztatott, fosztassék meg attól; a' rendezarók szavazási joguktól személyökre nézve fosztassanak meg; a' szavazási joggyakorlás minden nemesi személyen kívül a' törvényben ugynevezett honoratiorokra is kiterjesztett. A' viták folyamát elnök-alispán Vidos a' legszebb mérséklettel s minden párt legnagyobb megelégedésére vezeté, s az iránta naponkint növekedő közbizodalom ez alkalommal ismét határtalanul növekedék. Jan. 10kén ércsipzaj és számtalan szöbvetnek fénye mellett Szombathely polgársága, az alispán ablaki alatt a'

esik orgó fagy ellenére összeseregelve a megyében fanyázó czred hangszkara tisztelkedő zenéjével nyilván tá háláját az emberbarát alispánnak. Ennek örvendhetni, midőn azok, kiknek a polgári társaságban még nincs állásuk, az azt megalapítani törekvők iránt, hálás érzettel viseltetnek.

KÜLÖNFÉLE: Hosszas fanyalgás után Kolozsvárat is téli ruhát öltött az idő; a hó esikorog lábaink alatt, utczán ácsorgó embert hírül sem látni, a téli időtöltések legkellemesebbike a szánózás utczánkat legélénkebb mozgásba hozta. Az utasok s járkálók hajára, szakálára s banyas öltönyére zuzmara s jégcsap fagy: kit szesz ital-, főleg pálinkakörtség hánt, ovakodják ezek mértéktelen használatától, nehogy könnyen fagyhalálra jusson. Minap egy só-hozó kolozsvári szekeres utjában lovával igen közel járván egy ökrőrhajtó oláhhoz, ez annak lovaira csapott ostorával, mire amaz egy pusztá fenyegetéssel megelégtülvén, a dolog ennyiben maradt. Másnap héti vásár levén, a kőszekeres lerészegült s eszébe jutván tegnapi sérelme, hazafelé tántorogtában, három oláhval találkozott, kiket mint sértője nemzettársait megtámad, agyba főbe veri furkós botjával, a közelben lakó egyik szolgabíró e zajra a lőrmahelyre siet s midőn lecsendesíteni akarja szép szóval a bősüzlöt, ez felhagy az oláhok kinzásával, leveri a szolgabíró lábairól, s nem elégtülvén a téltul jól megdöngönyözést, sarkantyujával is keményen megoldalborlázza. Nagy bajjal lehet a levert szolgabíró kezéből kiszabadítani. Pálinkátóli részegség vetemité polgártársunkat e gaz tette. — **M a k f a l v á n** (Maros-szék) Jan. 2kán végzék be az új évi sokadalmat. A baromvásárban, mind a mellett is, hogy az alig lábolható sár a vásárosakat akadályoztatta, mindennemű márhának jó kelete volt. A fiatal tulok párja 260 — 300, valamint a szebb igavonó ökrök is; a vágnyalóé pedig 180 — 200 mft volt. Leginkább a csikókat keresték, melyeket több Magyarországról jött c-sikószedő 100 — 300 mftal fizetettek. Mert meg kell jegyezni, hogy székelly falunkban a barmot rendszerint magyar fiatal vásárolják. Minthogy a sokadalomelőtti nagy sár s a kiöntött folyások, melyek jégfalai az utakat több helyen járhatatlannokká tették, sok portékást feltartoztattak, a kevés megérkezett portékával kereskedők árúji legdúsabban keltek el. — **S z á s z e s á v á s r ó l** (Küküllővár m.) köv. különös tudósítást vettünk: Nem régiben halt meg itt egy asszony, kinek élte néhány év alatt közbámulatot gerjeszte. E némben különböző nemű szövetek különböző színekre festésből tengődött, mert jövedelme nagy részét itálnak áldozá. Egykor részegen, fővel a forró festéklébe bukott, mi miatt feje esupa seb és kopasz lett. E szerencsétlenség után majd egy évvel, midőn a tüzet nagy erővel fűtta, koponyája felső része a tűzhelyre elbe kopant. Ezt minden zavarodás nélkül felvette, átlukasztotta, s a faloldalon egy szegre akasztván mindennek mutogatta, de fejét kendővel mindig pólyázva tartotta, hogy a vastag hártya, mely egész terjedelmében látható volt, ne sérüljön meg. Hihető: a kaponyarostok a sebbel levő geny miatt elrothadtak, s minthogy a fő a fűvés szulte erőködés által meg szokott feszülni, e feszültség lökte ki a már semmi életlanczezal egybe nem kapcsolts felső kaponyát. — Mindenféle élet, ipar, szorgalom mutatkozik a kereskedés gyarapodására. Erdélyben ugyan még nem léteznek gőzerőműves gyárak, de a hely és környülményekhez képest nyilván mutatkozik a mindent magával ragadó idő lelke. N. Szekbenben legközelebb egy társaság létesült, mely a kolozsvári répaczkorgógyár mintájára hasonló gyárt szándékozik felállítani. A hely, műerők, épületek és műszerekre kívántató költség 30 — 35 ezer pengő ftra számított. Gyárnak s répatermesztésre egy ház tágas udvarral, kerttel s ezzel öszszekötésben levő 36 hold föld a kristály tisztaságú s bő forrásvízű patak mellett ötezer pengő fton már meg is vásároltatott. Az alapszabály, mely a felállítandó gyár milly módon létesítését, a részvényesek jogait s kötelezésit s a gyárigazgatás körüli rendelkezéseket foglalja magában, kevés változtatással a kolozsvári egyesületé fogadtatik el. A terv még csak néhány lelkes indító kezei között fordult meg, s már is szinte kétszáz részvény kelt el. — E közmondás: a farkas nem eszi meg a telet, teljesült; az ó év utónapján ugyanis megszűnven a sokáig tartott esőzés, hirtelen meghűlt a lég, s az újév fejér lepelbe burkolva köszönt be, azóta rendszer kemény telünk van, hó bőven hull, javulnak utaink, melyek eddig olly marhaesigázók voltak, hogy az országúton jobbra balra hámból kidőlt fuvaros, vagy vontató lovakat nem ritkaság volt látni. A jó szánózó időt szépeink is szorgalmasan használják, s ezt annál könnyebben s vigabban éldehetik, mivel azon egyesület, mely tavaly több rendű társasági szekereket, most társasági szánokat is állított fel. — **S e g e s v á r a t t** két új intézet keletkezett. Az első egy falusi iskolatanítókat képező, mely még mult év utónapjaiban alapított. Alapszabályi szerint, kik magokat iskolamestereknek szánják, négy évig hallgatják a szükséges tudományokat, s ki e négy év alatti szorgalom és szükségesség miveltés után a főgyházi szoros megvizsgáztatást dícséretesen kiállotta, csak úgy nyer tanítói diplomát, ellenkező esetben ismétli tanulását, vagy elboesáttatik. 2dik intézet Jan. Skán nyitattott meg, ez egy felsőbb leányiskola egy academiákon tanult nevelőnek vezetése alatt, melyben azon tudományok taníttatnak, melyek fensőbb társasági körökben forgó s női hivatását betölteni kész asszonynak mellőzhetlenül szükségesek, ha azon pályán, melyre mint nő, anya, és társas életi tag hivatva vagyon, haszonnal és jóltevéleg kíván munkálkodni. Ez iskolában már is 32 növendék vesz oktatást. Áldás azon férfiak lépteire, kik a kor lelkéből folyó illy nagy érdek kívánatok létrehozásában fáradoznak, s ezek által szebb jövedőnek teszik le alapjait. Vajha e szép példa minél több követőre találna két hazánkban!

Spanyolország.

(Cabrera élete folyvást veszélyben.) Jan. 7iki saragossai hírek szerint Cabrerát Herbesből Morellába vitették nővérei gyaloghinton, mivel súlyos betegsége miatt egyébkint nem indulhata utnak. Élete folyvást a legnagyobb veszélyben. — Zurbano és Aleson zászlóalvezé-

rek Jan. 9kén megtámadák Molinast. Llangostera tüstint visszavonult előttük. Segura ostromára minden előmunka kész. O'Donell egyszerre Aliago és Aspiroz-Alpuente erősségeket ostromlandja. —

Anglia.

(Frost vétkesnek nyilatkozatva. Elegy.) London Jan 9dikén: „Jan. 8dikán végzék be váderősítést Monmouthban a főgyvéd, mire Tindal főbíró azonnal ismétlésihez fogott az egész törvénykezési ügynek, s az eskütteket érett megfontolásra és pártatlan ítéletre inté. Az esküttek azon nyilatkozatára, miszerint már egészen készek titkos tanácskozashoz fogni, a törvénytörzők letévők szokott esküjüket, hogy „híven őrzendik az eskütteket.“ A főgyvéd még e szót intézte az esküttek eltávoztá előtt a főbíróhoz: „Mylord, szokás illy esetben megkérdezni az eskütteket, vajjon nem kívánnak e előbb némi frisitőket magukhoz venni?“ (Mert az esküttek elzártnak s mindaddig együtt maradnak, míg tökéletes vélemény-egyenlőségre jutnak, mi gyáran sokáig szokott tartani.) A főbíró tehát megtevé a törvényes kérdést: de az esküttek fölőslégnek tarták az ételt s eltávoztak; mint egy félóra mulva már visszatértek és vétkesnek nyilatkozaták a vádlottat, de egyszersmind a királyné kegyelmébe ajánlandónak, mit a főbíró szokás szerint megígért. — A chartisták fő tanyája most is Birminghamban még, bizonyos Tushell rendezgeti a dolgozók gyüleseit, kik a hatóság fenyegetőzése daczára is szakadatlanul folytatják lázongó kiáltozásikat. Ugyan Birminghamban már a chartista érzelmű némberek is külön politikai egyesületet alakítottak. s rendes gyületeket tartnak Cardo és Clutton szövívősége alatt. E két férfinak mint mondják nem csekély fáradságukba kerül a hölgy-szónokok fékezése, kik közül egyszerre gyakran ötvenen is hallatják éles hangjaikat. — Anglia és Skótzia kerületiben a parlament-nyitás közelgésével mindinkább s élénkebb kezd lenni a gabnatörvény elleni izgatás. Az utóbbi napokban gabnatörvény elleni gyületeket tartottak Edinburg, Nottingham, Leith és Stockport városokban. A két utóbbiban hathatós kérelmeket határoztak intézni parlamenthez, az előbbi kettőben mindazáltal sikerült a chartistáknak a gyűlés sikerét meghírsíteni. Edinburgban különösen azon eselt használni, miszerint a beléptijegyeket majd mind összevásárolták, s kizárólag párthiveikkel tölték meg a gyülestermet. Manchesterben hatalmas készülnek gabnatörvény elleni gyűlés-tartásra. — Ebrington l. a mostani alkirály, meghívá O'Connellt Dublinba lakomára, mi annyira fölboszontá a torykat, hogy egyhangulag tiltják párthiveiket az alkirály lakomáin megjelenéstül. — Chinában alkalmasint legszigorubb eszközöket használand visszatorlásul a kormány a kereskedés körül tett kárakért.

Franciaország.

(Páirkamrai beszédek Lengyelország ügyében.) Tascher gr. a Jan. 6i páirkamrai ülésben következőleg támogató többek között a lengyelországi ügyre nézve tett indítványt: „Azon elv. mit a választóírat e szökkal fejez ki: a békeszerződések a tartósság azon föltétlivel látandók el, mik nélkül nem érhetne czélt Európa, bennem azon reményt táplálja, mikép a kamra nem fáradand el azon panas hallásában, melyet részemről fáradhatlanul fogok olly nép javára emelni, melynek föntartatását Franciaország nemcsak tulajdon, hanem egyszersmind az igazság érdekében szerződések pücséte alatt biztosíta. Mamég sokkal fájdalmasabbul hangzik e panasz, mert a lengyel nemzetiség végmardványi újabb mely sebet kaptak. Mindnyájan tudják Önök, milly titkos bánásmód koronázta az erőszakoskodás azon rendszerét, mely tíz év óta volt készülőben. A káthol. lengyel nemzet hitét lapjaiban rendíté meg az orosz kormány és görög vallásra akarja kényseríteni. Nem akarok e szomorú tárgyról bővebben nyilatkozni. A legjózanabb s egyszersmind legsúlyosb szözat, mely e világban nyilatkozhatik, kimondá már az erőszak diadalát a lélek legszentebb s legbensőbb tulajdona fölött, és fenhargon hirdeté azon gyalázatot, mely az újabb polgárisodáson a lélekisméret-szabadság megdöntetése által történt. Nem folytatom szavaimat, mert azon mely hatás megzavarásától tartok, melyet az illy tett az egész káthol. világban szükségkép gerjeszt. E pillanatban a ministeri padon ez ügy leghöbbs partolóját látom, ugyanazt, ki két év előtt e szöszéken nyilvánította, miszerint az ellenzésnek nem szabad gyöngülni a tett dolgok sürübb ismétlésekor. Ugyanazon szözonok állhatatosságra szólíta föl engem akkor a lengyel nemzetiségért buzgásban. Azon zálogot, melyet akkor Lengyelország barátja tölem kívánt, most a korona tanácsosának kezeibe adom.“ Soult tábornagy így válaszolt e szövakra: „Megjegyzem az igen tisztés szöonoknak mind a lengyel egység-fölösztalásra, mind Krakóra nézve, miszerint Franciaország semmiféle szövetség fölbontást nem szokott helyesleni, annál kevésbé szentesíteni. Franciaország azon szövetségek megújítása értelmében gondolkozik és cselekszik, mihelyt az idő engedni fogja és a körülmények kedvezőbbek leendnek. Franciaország hallgatása is roszalja a történeteket.“ D'Harcourt gr. támogató Tascher indítványát, és leginkább azok okait törekvők leküzdeni kik semmi olly ellenmondásrul nem akarnak hallani, melyet egyszersmind fegyverek nem támogatnak. Lényegileg így nyilatkozik ez érdekes tárgyról a szöonok: „Nem, mi nem akarunk háborut. Nem zavar szelleme bélyegzi korunkat, hanem az értelem győzedelme s az igazság és emberiség nemtője, mire számos fényes példával állhatunk elő. Tekintsenek önök Görögországra, mely 500 éves rabszolgaságból emelkedék föl. Tekintsenek a feketék rabszolgaságára, mely önmagától készül megszűnni. Tekintsenek Irlandra, mely rövid idő mulva egyenlő vonalon álland Angliával, miután annyi időig nyögejáróban. Ez eléggé tanusítja, hogy századunk igazság s béke korszaka. Viseltessünk tehát Lengyelország jövedője iránt is bizalommal; lehet-

len, hogy a francia nemzet sokáig eltérje az ügyek e helyzetét. Előbb utóbb meg fogják ismerni, miszerint épen oly kevéssé szabad nemzetet jogaitól megfosztani, valamint embertől tilos erszényét ellopni. Lengyelország lánczai keményebbek más lánczoknál, 's rossz szenvedélyek ellen nem könnyű megküzdeni. De azért ne fúradjunk el a boldogtalanok ügye mellett küzdésben. Szavaink nem fognak terméketlen földre esni. 30 milliónyi ember kiált igazságért! Sajnálom, hogy egyik társunk most már nem szólhat. Ministeri köntösbe van ő burkolva 's nem nyilváníthatja nagylelkű érzelmeit. (Élénk tetszés.)

(Franciaország szövetsége M. Alival.) A' tuileriák kormányának szövetsége M. Alival már többé nem titok. Franciaország eltéré a' hajóhad átpártoltát, sőt talán elő is mozdította ezt; késkedése által pedig időt szerze az alkirálynak álláspontja megerősítésére, 's végre még aligha pénzzel is nem segíté őt, hogy elfoglalt állomását megtarthassa, mikép azt több körülménynél fogva világosan bebizonyíthatni(?). Semmi kétség, miszerint ezt Franciaország csupán tulajdon érdekébül tevé, részint előkészületeket akarván rendezni Egyiptus elfoglalására, részint pedig biztosítani magának az alkirály frígyét Anglia ellen a' földközi tengeren. Míg Franciaország e' cél mellett maradt, közvetve Russzia érdekében munkálkodék; de eljött az idő, melyben az Russzia és Anglia egyesített érdekei ellen lépett föl, M. Ali kurdisztáni lépteit is jóvá hagyván, minék következtében Russzia természetesen közelíteni kezdte Angliához 's engedélyeket is tön ez utóbbi hatalomnak. Ha Franciaország bánásmódját önzőnek 's követelésteljesnek tartjuk, mégis meg kell vallanunk, miszerint épen csupán Franciaország rendszere képes igazán föntartani Törökországot, míg a' többi hatalom intézvényi mulhatlanul megdöntendik azt. Ha Franciaország politikája Európa résziről ellenzést szüend, azt még nem rosszhatni, csak Ázsiára ne terjesszék ki ez ellenszegülést a' nagy hatalmak. Mi Ázsiát illeti, ott Ausztriának és Poroszországnak természetesen semmi érdeke nincs kockáztatva, hanem csupán Anglia és Russzia érdekei forognak kérdésben; 's mi elvekből indul ki most e' két hatalom? Ez a' legfontosb kérdés. Anglia 3 év óta bizonyosan buzgó indulattal üldözé az egyiptusi királyt, mióta Russzia Perzsia által Herat birtokába magát helyezni akará. Angliára nézve szükségessé lön Indiába Egyiptuson keresztül férkezhetni. M. Ali nehézségeket gördíte Anglia elibe, 's arabiai és abyssiniai tervei agályt ébresztének Anglia keményszívű kereskedő népében. Anglia nem akart Egyiptussal mint külön hatalommal alkudozni, hanem egyenesen a' portához fordult, a' szultán palástja alatt minden fáradság nélkül akarván megtörni az egyiptusi hatalmat. De a' csapás nem sikerült, Törökország veszte, 's mivel most Russzia segélyivel alkalom látszik nyílni Mehemed kényelmetlen hatalma megrontására 's elmellőzésire, reménylik, miszerint Anglia, nem ügyelvén a' következményekre, azonnal kezét nyújtand Russziának 's elfogadandja föltéteit. Russzia ezért ellenzi M. Ali független hatalma nagyobbulását, mivel oly hatalom, mely a' Tauruszra, vörös tengerre és perzsa öbölre támaszkodik, Európától meg sem ismértetve 's európai hatalomtul vezetetik, Russzia csapongásinak a' cserkeszek ellen 's Perzsiában és Törökországban igen nyomasztó gátot emelhetne. Russzia ismét más harezmezőn fogna aztán találkozhatni régi török ellenségével, mely ez utóbbiakra nézve kedvezőbb lenne a' mostaninál; ezenkül az orosz kormány igen jól tudja, miszerint azon esetre, ha Mehemed meghalna nagy munkája bevégezhető előtt, Szyria ismét számos ellenséges törzsek rablásának lenne kitétetve és fejtlenység isszonyuságába süljedne, 's Russzia illy állapotú birodalmakban szeret halászatni. Ha ellenben megismért szilárd alapzatú birodalmat hagyhat fiának Ali, ugy ezen török birodalom évről évre nagyobb erőt fog kifejteni. Russzia tudja, mikép csupán e' körülményben fekszik a' török ujja-születés, mert addig nem mondhatni holtnak valamely országot, míg független hatalom csirája rejtezik benne élet-erős sudarhajtsára. Törökország szelleme mozlemi és arab, 's nem török-nemzeti, minélfogvást bárhol legyen is egy részecskéje az arab hatalomnak Törökországban, Russzia terjeszkedését az mégis mindenkor ellenzeni és gátlani fogja. Az ottoman birodalom trónja halomra dőlhet, a' volt görög birodalom tartományi ismét keresztény hatalom birtokába juthatnak; de míg az arab nyelven beszéző törzsekök független török főnök alatt állnak, addig folyvást létezni fog a' török birodalom. Alig mondhatni, hogy Kis-Ázsia vagy Rumélia valaha országot képeztek volna; bennök állomásozó hódító hadsapat tulajdoninak látszotak ezek inkább. E' birodalom valódi ereje és vallási kapcsa Tauruszon tul fekvék. E' birodalom össze volt darabolva; de mindig arab és mozlemi maradt, 's végre hatalmas kéz találkozik, mely az egyes részeket összekapcsolá. Ez M. Ali volt. Russzia Törökország gyöngítésire használta őt, 's most, miután e' célz elérte, ismét vissza akarja taszítani korábbi parányiségába. Az ügyek e' nézetébül számos következtetést származtathatni. Láthatni ugyanis ezekbül, miért sietteté Russzia Törökországnak az őt hatalom ótalmába helyzetését, e' nyilatkozat ugyanis megtöré a' török mozemek erkölcsi hatalmát. Hogy mindazáltal az, mit a' szultán veszíte, ne jusson M. Ali birtokába, most Egyiptussal és Palesztinával akarják ez utóbbi kielégíteni, 's még a' st. jean d' acrei erősséget, Szyria kulcsát, is el akarják tőle ragadni. Ebből már most azt is láthatni: miért sieté Russzia annyira közelíteni Angliához, mihelyt látta, hogy Franciaország Adana és Taurusz birtokát kívánja biztosítani az alkirálynak. Elfogadja e' Russzia ajánlatit Anglia? az még igen kétes, mert azon elsőség 's hatalom, melyet Russzia a' török birodalom erkölcsi megtörése és a' kurdisztá-

ni ügyekbe avatkozhatás által nyerne, fölötté fontos. M. Ali köteles volt befolyást eszközölni magának Kurdisztánban, mit 1832 óta csakugyan folyvást is tön, 's még most is fegyveres kurd csapat áll érdekében harcra a' törökök és perzsák ellen, kik Kurdisztán keleti részén néhány falut foglaltak el. Ki Kurdisztánt bírja, annak önként meghódol Mezopotámia, mikép azt eléggé tanúsítják a' történeti évkönyvek. M. Ali köteles befolyását tulnyomóvá tenni Kurdisztánban, különben veszélyeztetve Szyria birtoka, Mezopotámia pedig másé leend 's Ali életének fele odaveszett; ha mindazáltal Kurdisztán birtokába juthat, akkor főhatalommá emelkedik Előázsziában, 's Russzia ellene, nem pedig a' haláláradt Törökország ellen lesz fegyvert emelni kénytelen. Ezért akarja Russzia előleg tönkre sújtani az alkirályt, 's egy szersmind a' kurdok megtámadására készül. Segítendi é őt ebben Anglia a' szyriai partvidék megtámadása által? Nem; mert segítségé Russziát oly helyzetbe hozná, melyben az egész Eufrat-vidéken csak ő játszanék fontos szerepet. Egyedül Franciaország találta el az igaz utat Törökország megszabadítására: Meh. Alit nagyobb hatalomra kell emelni, és valóságos függetlenségben megtartani, 's erre nézve szabadon kell egyezkedhetnie a' portával, minden idegen befolyás nélkül. M. Ali ez által biztosságot nyerne, a' porta pedig újabb hatalom-gyapapulást, mit a' négyes szövetség mulhatlanul eltemetne, bármikép törekednék is azt föntartani az angol francia hajóhad. Nem tagadhatni egyébiránt, miszerint Angliának csakugyan sürgető okai vannak M. Ali megbuktatására, mi az „United Service Journal“ egyik novemberi száma köv. cikkébül világos: Azon kötelék, ugymond ez, mely Egyiptust Angliához csatolja, évről évre szorosabbul, mert rövid idő múlva nagy országunkká kell lennie India felé, 's mihelyt ez megtörtént, könnyen előreláthatni a' következményeket: míg Egyiptus tetteleg nem tartozik az angol gyarmatvilághoz, addig Indiába vezető nagy utunk vagy ellenség kapuin halad keresztül, vagy nem igen baráti érzelmű hatalomén, 's mi zsarnok arab főnök kényinek látandjuk kitétetve magunkat, kinek vasakarátja törvény leend számunkra. Franciaország féltékeny szemekkel kíséri előhaladásunkat, 's e' féltékenysége mindinkább növekedni fog, minél számos hajónk leend vörös tengeren és kereskedők Egyiptusban. Eufrat folyamom, más kényelmes ut látszik ugyan számunkra nyílni: de szyriai hódítási által ott is megfészkelé magát M. Ali. Elkerülhetlenül szükséges tehát indiai birtokunkra nézve, hogy Egyiptus, ha nem névre, de tetteleg minden esetre angol gyarmattá változzék. Franciaország ettől fél, 's azért törekszik lehetőségig fölemelni a' basát; de a' francia kormány tulnyomósága Egyiptusban rövid idő múlva bizonyosan háborúra szolgálta okot Franciaország és Anglia között. Anglia tehát minden áron gyöngíteni törekszik Egyiptust, hogy sürgető szükség esetén legalább az Euftraton nyithasson magának utat Szyrián keresztül. E' szerint tehát annyiban csakugyan megegyezik Russziával Anglia, hogy gyöngítettését kívánja Egyiptusnak; de azért még is folyvást igen kétes, hogy vajjon létesülend e' a' Russzia által indítványzott szoros négyes szövetség Anglia, Russzia, és Poroszország között? —

(Algiri hírek.) Magányos levelek szerint Algirban a' lakosság szaporodása és vásárok gyérülése miatt annyira emelkedék ott a' legszükségeseb élelmi-szerek ára, hogy számos gyarmatos ismét visszautazék hazájába. Naponkint indulnak Algirból emberek Franciaországba, az olasz tartományokba és Spanyolországba. E' kivándorlás következtében mintegy 300zal gyérült az algiri lakosság száma, ámbár legalább 500 gyarmatos menekült a' városba az elpusztult Metidzsából. A' burgonya-ár is oly magasra emelkedék, hogy csak tehetőseknek szolgál eledelül. — Sphinx gőzös január 9kén érkezék Algirból Toulonba, honnan 5kén indult el. Valée tabornagy 4kén Belidából Chiffa folyam mellett Coleahba indult. A' dec. 31iki csatában az afrikai vadászok ezredese és alezredese és Skiof lengyel hadnagy halálosan megsebesültenek. A' 21ik könnyű ezred szuronyal támadá meg az ellent 's 15 lépésnyire közelítvén az arabokhoz, oly rendes kemény puskatüzzel fogadtaték, hogy több sebesültet és holtat veszíte. Az érintett lengyel hadnagy sajátkezüleg ölt meg három arabot, 's épen a' 4ikre rohant, midőn gyilkoló golyó röpült agyába. A' néhány napi jó időt ismét kellemetlen esőzés váltá föl, mely minden hadi mozgalmat tetemesül nehezít. —

Törökország.

Alexandria dec. 3k. Kiamil basa ide megérkezett, 's M. Alitól tartozó tisztelettel fogadtatott. — Teheranból dec. 5 kapott hivatalos tudósításnál fogva a' persa shah és Kamran herái shah készek, a' baráti viszonyok helyreállítása végett az angoloktul elejökbe szabott föltéteket elfogadni. Ezt bizonyosan a' kabuli esemény okozá. — Erivani hír szerint több francia tisztet, kik a' Londonbul Teheranba visszatérő persa követet Hussein khant kísérek, ennek kísérete leöldöste. A' tiszték még néhány napig akartak Erivanban mulatni, de a' persák nem engedték. — Smyrnaí hír szerint (dec. 31kéről) a' francia hajóhad Algirbákészül vitorlázni. Bell isméretes angol Czirkassziából megjött 's Londonba igyekezik. Szerinte az oroszok ezen táborozásának ismét nem volt sikere. Pötlékül a' gülhanei nevezetes hattisherifhez, egy a' török diván belső tanakodását illető, jeles tartalmu szabályzat jelent meg. —

Gabonaár: Pest, jan. 24ikén: Tiszta buza: 154, 145; — Kétszeres: —, —, —; — Roza 118, 114, 112; — Árpa 95, 90; — Zab 76, 73, 70; — Köles —, —, —; — Köles-kása —, —, —; — Kukoricza 120, 116, 113; — pesti m. v. garas.